

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις»

Ι. Γενικές Παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο αποτελείται από 121 άρθρα, διαρθρώνεται δε σε πέντε μέρη.

Με το Μέρος Πρώτο του νομοσχεδίου ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, την τροποποίηση της Οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της Οδηγίας 2011/61/ΕΕ».

Όπως αναφέρεται και στις αιτιολογικές σκέψεις 3 έως 7 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας, ο αριθμός των επενδυτών που συμμετέχουν ενεργώς στις χρηματοπιστωτικές αγορές αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, και το φάσμα των υπηρεσιών και των μέσων που τους προσφέρονται διευρύνθηκε και έγινε πιο πολύπλοκο. Για τον λόγο αυτό, κρίθηκε αναγκαίο να καλύψει το νομοθετικό πλαίσιο της Ένωσης όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων που απευθύνονται σε επενδυτές, να επιτευχθεί βαθμός εναρμόνισης που να διασφαλίζει στους επενδυτές υψηλό επίπεδο προστασίας και να επιτραπεί στις επιχειρήσεις επενδύσεων να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε όλη την Ένωση, ως εσωτερική αγορά, βάσει της εποπτείας της χώρας καταγωγής. Ως εκ τούτου, η Οδηγία 93/22/ΕΟΚ αντικαταστάθηκε από την Οδηγία 2004/39/ΕΚ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (Markets in Financial Instruments Directive - MiFID).

Ακολούθως, η χρηματοπιστωτική κρίση αποκάλυψε αδυναμίες όσον αφορά στη λειτουργία και τη διαφάνεια των χρηματοπιστωτικών αγορών και κατέδειξε την ανάγκη ενίσχυσης του πλαισίου για τη ρύθμιση των αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών στις αγορές αυτές (συμβάσεις εξωχρηματιστηριακών παραγώγων, OTC), με σκοπό την αύξηση της διαφάνειας, την καλύτερη προστασία των επενδυτών, την ενίσχυση της εμπιστοσύνης, την αντιμετώπιση των μη ρυθμιζόμενων τομέων και τη διασφάλιση της εκχώρησης επαρκών εξουσιών στους εποπτικούς φορείς για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

Σε διεθνές επίπεδο, τα ρυθμιστικά όργανα συμφωνούν ότι οι αδυναμίες της εταιρικής διακυβέρνησης σε ορισμένους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, όπως και η απουσία ασφαλιστικών δικλίδων, έχουν αποτελέσει παράγοντα ο οποίος συνέβαλε στη χρηματοπιστωτική κρίση. Η υπέρμετρη και απερίσκεπτη ανάληψη κινδύνων μπορεί να οδηγήσει στη χρεοκοπία μεμονωμένων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, σε συστημικά προβλήματα, τόσο στα κράτη μέλη όσο και παγκοσμίως, αλλά και στην απώλεια της εμπιστοσύνης των επενδυτών. Προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι δυνητικές επιζήμιες επιπτώσεις αυτών των αδυναμιών στις ρυθμίσεις εταιρικής διακυβέρνησης, κρίθηκε ότι η Οδηγία 2004/39/EK πρέπει να συμπληρωθεί με λεπτομερέστερες αρχές και ελάχιστα πρότυπα. Οι εν λόγω αρχές και τα πρότυπα θα πρέπει να εφαρμόζονται λαμβανομένης υπόψη της φύσης, της κλίμακας και της πολυπλοκότητας των επιχειρήσεων επενδύσεων.

Συναφώς, η ομάδα υψηλού επιπέδου για την εποπτεία του χρηματοοικονομικού τομέα στην Ε.Ε. κάλεσε την Ένωση να αναπτύξει ένα πιο εναρμονισμένο σύνολο χρηματοπιστωτικών κανονιστικών ρυθμίσεων. Στο πλαίσιο της μελλοντικής ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής όσον αφορά την εποπτεία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 18ης και 19ης Ιουνίου 2009 τόνισε, επίσης, την ανάγκη καθιέρωσης ενός νέου ενιαίου συνόλου κανόνων που θα ισχύει για όλους τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της εσωτερικής αγοράς.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίθηκε αναγκαία η υιοθέτηση της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας, 2014/65/ΕΕ (MiFID II), καθώς και θέση σε ισχύ του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 600/2014 «για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012» (Markets in Financial

Instruments Regulation - MiFIR). Οι δύο αυτές νομικές πράξεις αποτελούν πλέον από κοινού το νομικό πλαίσιο που διέπει τις επιχειρήσεις επενδύσεων, τις ρυθμιζόμενες αγορές, τους παρόχους υπηρεσιών αναφοράς δεδομένων και τις επιχειρήσεις τρίτων χωρών που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες ή ασκούν δραστηριότητες εντός της Ένωσης. Η υπό ενσωμάτωση Οδηγία περιέχει τις διατάξεις που διέπουν τη χορήγηση άδειας άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας, την απόκτηση ειδικής συμμετοχής, την άσκηση της ελευθερίας εγκατάστασης και της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών, τους όρους λειτουργίας για τις επιχειρήσεις επενδύσεων ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία των επενδυτών, τις εξουσίες των εποπτικών αρχών των κρατών μελών καταγωγής και υποδοχής, και το καθεστώς επιβολής κυρώσεων. Η MiFID II ερείδεται στο άρθρο 53 παρ. 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι ο κύριος στόχος και το θεματικό πεδίο της είναι η εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων σχετικώς προς τους αναφερθέντες τομείς.

Όπως αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση, μετά τη MiFID, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας ήταν η αναγνώριση της δυνατότητας συναλλαγής εκτός των χρηματιστηρίων, ήτοι μέσω των Πολυμερών Μηχανισμών Διαπραγμάτευσης - ΠΜΔ (multilateral trading facilities, MTFs) και των Συστηματικών Εσωτερικοποιητών (systematic internalisers), αλλά και αμιγώς εξωχρηματιστηριακώς (OTC), η MiFID II εισάγει νέες απαιτήσεις ως προς τον τρόπο παροχής των επενδυτικών υπηρεσιών και της λειτουργίας των ρυθμιζόμενων αγορών και των ΠΜΔ, προς εξυπηρέτηση των προαναφερθέντων δικαιωμάτων πολιτικών αιτημάτων. Προς την ίδια κατεύθυνση, υπάγει σε ρύθμιση και περιοχές του αμιγώς εξωχρηματιστηριακού τομέα, όπως, ιδίως, τις συμβάσεις παραγώγων, περιλαμβανομένων ως τέτοιων και των ενεργειακών παραγώγων που προβλέπουν φυσική παράδοση, τις δομημένες καταθέσεις, τα δομημένα χρηματοοικονομικά προϊόντα κ.λπ., εντάσσοντας τη σύναψή τους στον νέο τύπο του Μηχανισμού Οργανωμένης Διαπραγμάτευσης - ΜΟΔ (organised trading facility - OTF).

Συμπληρωματικώς προς την Οδηγία 2014/65/ΕΕ, έχει εκδοθεί η κατ' εξουσιοδότηση Οδηγία (ΕΕ) 2017/593 της Επιτροπής «για τη συμπλήρωση της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη διατήρηση των χρηματοπιστωτικών μέσων και κεφαλαίων που α-

νήκουν στους πελάτες, τις υποχρεώσεις παρακολούθησης των προϊόντων και τους κανόνες που ισχύουν για την παροχή ή λήψη αμοιβών, προμηθειών ή άλλων χρηματικών ή μη χρηματικών οφελών».

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Μέρους Πρώτου (άρθρα 1-86) του νομοσχεδίου καθορίζεται ο σκοπός του μέρους αυτού, που είναι η ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ, λαμβανομένων υπόψη και των ρυθμίσεων της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/593 (άρθρο 1), οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του μέρους αυτού (άρθρα 2-3) και παρατίθενται οι αναγκαίοι ορισμοί για την εφαρμογή τους (άρθρο 4). Επαναπροσδιορίζονται οι όροι και επανατίθενται οι διαδικασίες για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας Ανώνυμης Εταιρείας Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Α.Ε.Π.Ε.Υ.) (άρθρα 5-8), ορίζονται οι όροι λειτουργίας και οι ειδικότερες υποχρεώσεις τους (άρθρα 9-23), καθορίζονται οι γενικές αρχές επαγγελματικής συμπεριφοράς τους και η πληροφόρηση που πρέπει να παρέχουν προς τους επενδυτές, καθώς και οι γενικότερες υποχρεώσεις τους έναντι των τελευταίων (άρθρα 24-33). Επιπλέον, καθορίζονται τα δικαιώματα των εγκατεστημένων στην Ε.Ε. επιχειρήσεων επενδύσεων για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών σε άλλα κράτη μέλη (άρθρα 34-35), ρυθμίζονται ζητήματα πρόσβασής τους σε ρυθμιζόμενες αγορές και συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών σε χρηματοπιστωτικά μέσα (άρθρα 36-38), καθώς και ζητήματα παροχής υπηρεσιών ή άσκησης δραστηριοτήτων εντός της χώρας από επιχειρήσεις επενδύσεων τρίτων χωρών (άρθρα 39-43). Τίθεται το πλαίσιο λειτουργίας των ρυθμιζόμενων αγορών στην Ελλάδα (άρθρα 44-56), καθώς και το πλαίσιο για τη διαχείριση θέσεων σε παράγωγα επί εμπορευμάτων (άρθρα 57-58) και την παροχή υπηρεσιών αναφοράς δεδομένων (άρθρα 59-66). Επίσης, καθορίζονται οι αρμόδιες αρχές για την εποπτεία εφαρμογής των προτεινόμενων διατάξεων καθώς και του λοιπού σχετικού θεσμικού πλαισίου (άρθρα 67-68), ορίζονται διοικητικές κυρώσεις και διοικητικά μέτρα (άρθρα 69-73), ρυθμίζονται ζητήματα επαγγελματικού απορρήτου, γνωστοποιήσεων και προστασίας δεδομένων (άρθρα 74-76), καθώς και συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών (άρθρα 77-86).

Με το Μέρος Δεύτερο (άρθρα 87-99), στο πλαίσιο των προαιρετικών εξαιρέσεων της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ, ανακαθορίζεται το πλαίσιο λειτουργίας των Ανωνύμων Εταιρειών Επενδυτικής Διαμεσολάβησης (Α.Ε.Ε.Δ.) (άρθρα 87-88) και των Α.Ε.Π.Ε.Υ. (άρθρα 89-95), με σκοπό «την εύρυθμη (και όχι

«εύθυμη», όπως εκ παραδρομής αναγράφεται στην αιτιολογική έκθεση) λειτουργία των εταιρειών και της αγοράς», ρυθμίζεται το πλαίσιο διαμεσολάβησης σε συμμετοχική χρηματοδότηση (άρθρο 96) και τίθενται οι σχετικές με τις διατάξεις του μέρους αυτού καταργούμενες και μεταβατικές διατάξεις, καθώς και δύο Παραρτήματα (άρθρα 97-99).

Με τις διατάξεις του Μέρους Τρίτου (άρθρα 100-103) θεσπίζονται μέτρα που αφορούν στην εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2015/2365 και, ειδικότερα, ορίζονται οι αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή αυτού και η μεταξύ τους συνεργασία (άρθρο 100), οι σχετικές διοικητικές κυρώσεις και διοικητικά μέτρα για παράβαση των διατάξεών του, ο τρόπος δημοσίευσης των αποφάσεων επιβολής τους (άρθρα 101-102), καθώς και τα σχετικά ένδικα βοηθήματα, συμφώνως προς το άρθρο 27 του Κανονισμού (άρθρο 103).

Με τις διατάξεις του Μέρους Τέταρτου (άρθρα 104-110) τροποποιούνται διατάξεις της χρηματιστηριακής νομοθεσίας και, συγκεκριμένως, διατάξεις του ν. 4209/2013 σχετικώς προς τις Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων (Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε.) (άρθρο 104), του άρθρου 12 του ν. 2166/1993 σχετικώς προς την είσπραξη των επιβαλλόμενων από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς προστίμων (άρθρο 105), του ν. 2778/1999 σχετικώς προς το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων των Ανωνύμων Εταιρειών Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία (Α.Ε.Ε.Α.Π.) (άρθρο 106), του ν. 4335/2015 (άρθρο 107), του ν. 3461/2006 για τις δημόσιες προτάσεις (άρθρο 108), του ν. 2533/1997 για το Συνεγγυητικό Κεφάλαιο Εξασφάλισης Επενδυτικών Υπηρεσιών (άρθρο 109) και του ν. 2789/2000 για την υπηρεσία διακανονισμού συναλλαγών επί άυλων τίτλων TARGET2Securities (T2S) (άρθρο 110).

Με τις διατάξεις του Μέρους Πέμπτου (άρθρα 111-120) ρυθμίζονται διάφορα ζητήματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών. Συγκεκριμένως, αντικαθίσταται το άρθρο 27 του Κώδικα ΦΠΑ (που κυρώθηκε με τον ν. 2859/2000) σχετικώς προς την απαλλαγή από ΦΠΑ της παράδοσης και εισαγωγής πλοίων (άρθρο 111), συμπληρώνεται το άρθρο 20 του ν. 2948/2001 σχετικώς προς τον τρόπο υπολογισμού των ετήσιων τελών κυκλοφορίας των ιδιωτικής χρήσης επιβατικών οχημάτων που προέρχονται από τρίτες χώρες και έχουν εισαχθεί προσωρινώς (άρθρο 112), τροποποιούνται διατάξεις του Τελωνειακού Κώδικα (που κυρώθηκε με τον ν. 2960/2001) σχετικώς

προς τις απαλλαγές από το τέλος ταξινόμησης οχημάτων (άρθρο 113), τροποποιούνται διατάξεις της υποπαραγράφου Α.2 του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 και προβλέπεται ότι η ρύθμιση των οφειλών που υπάγονται στο άρθρο αυτό είναι δυνατή και πριν από τη λήξη της προθεσμίας καταβολής τους (άρθρο 114), ρυθμίζονται φορολογικά ζητήματα της παραγωγής ξυδίου (άρθρο 115), και παρατείνεται για τα έτη 2018 και 2019 η ισχύς των μεταβατικών διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013) και του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974) αναφορικά προς τον υπολογισμό και την είσπραξη του τόκου εκπρόθεσμης καταβολής (άρθρα 116-117). Επίσης, καταργείται η επιτροπή αξιολόγησης καταγγελιών σε βάρος υπηρεσιών και υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών του άρθρου 16 του ν. 2873/2000 και ρυθμίζονται ζητήματα μεταφοράς των υποθέσεων της στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (άρθρο 118), προτείνονται τροποποιήσεις του άρθρου 75 του ν. 4270/2014 σχετικά προς την έκθεση επί των φορολογικών δαπανών που συνοδεύει τον προϋπολογισμό (άρθρο 119), ρυθμίζονται ζητήματα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (άρθρο 120) και, τέλος, ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος (άρθρο 121).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 67

Με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμός των αρμόδιων αρχών και αρμοδιότητες (άρθρα 67, 69 και παρ. 1 του άρθρου 72 της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ)», ορίζεται ότι «Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι αρμόδια για την εποπτεία της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου και του Κανονισμού (ΕΕ) 600/2014 καθώς και των κατ' εξουσιοδότηση αυτών και της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ πράξεων». Δεδομένου ότι το νομοσχέδιο περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό διατάξεων, για την εφαρμογή των οποίων δεν είναι αρμόδια η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ορθότερο είναι να αντικατασταθεί η αναφορά στον «παρόντα νόμο» με αναφορά στα άρθρα ή τμήματα του νομοσχεδίου για τα οποία η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχει την εν λόγω αρμοδιότητα.

2. Επί του άρθρου 106

Με τις προτεινόμενες διατάξεις τροποποιείται το άρθρο 22 του ν. 2778/1999 που αφορά τα περιουσιακά στοιχεία στα οποία μπορούν να επεν-

δύουν οι Ανώνυμες Εταιρείες Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία (ΑΕΕΑΠ), προβλέπεται δε ότι οι ΑΕΕΑΠ θα μπορούν να επενδύουν, μεταξύ άλλων, και σε μακροχρόνιες μισθώσεις ακινήτων (ελάχιστης διάρκειας 20 ετών) καθώς και σε μετοχές εταιρειών, των οποίων σκοπός δεν είναι μόνο η απόκτηση, διαχείριση και εκμετάλλευση ακινήτων, αλλά και η «παροχή υπηρεσιών στενά συνδεδεμένων και συναφών με τη χρήση, λειτουργία και εκμετάλλευση των ακινήτων». Επίσης, οι ΑΕΕΑΠ θα μπορούν να συνάπτουν προσύμφωνα αγοράς, όχι μόνο ακινήτων, αλλά και μετοχών ή μεριδίων εταιρειών που επενδύουν σε ακίνητη περιουσία.

Συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση, με την προτεινόμενη διεύρυνση των κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων στα οποία μπορούν να επενδύουν οι εν λόγω εταιρείες «αυξάνεται η ανταγωνιστικότητα των ΑΕΕΑΠ σε σχέση με άλλους Έλληνες ή ξένους επενδυτές ως προς τις επενδύσεις σε ακίνητα, στην περίπτωση που διατίθενται άμεσα ή μέσω κεφαλαιουχικών εταιριών, που έχουν την κυριότητά τους».

Παρατηρείται ότι η προτεινόμενη τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις ΑΕΕΑΠ, σε συνδυασμό με τις τροποποιήσεις που επήλθαν τα τελευταία έτη προς την ίδια κατεύθυνση διά των ν. 4141/2013, 4209/2013, 4281/2014 και 4416/2016, έχει ως αποτέλεσμα να καταστούν οι ΑΕΕΑΠ αμέσως ανταγωνιστικές προς άλλες εταιρείες (ημεδαπές ή αλλοδαπές) που επενδύουν σε ακίνητα, οι οποίες δεν έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των άρθρων 21-31 του ν. 2778/1999 και κατά τούτο δεν απολαύουν του εξαιρετικού φορολογικού καθεστώτος το οποίο ισχύει για τις ΑΕΕΑΠ και τους επενδυτές σε αυτές. Για τον λόγο αυτό, οι φορολογικές ρυθμίσεις που προβλέπονται από το άρθρο 31 του ν. 2778/1999 για τις ΑΕΕΑΠ και τους μετόχους αυτών, ενδεχομένως χρήζουν επανεξέτασης υπό το φως των κανόνων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων.

3. Επί του άρθρου 111

Από τον τίτλο του προτεινόμενου άρθρου πρέπει να αφαιρεθεί η αναφορά στον ν. 4211/2013, δεδομένου ότι με τις προτεινόμενες διατάξεις δεν επέρχεται τροποποίηση του νόμου αυτού.

4. Επί του άρθρων 116 και 117

Με τις προτεινόμενες διατάξεις παρατείνεται για τα έτη 2018 και 2019 η ισχύς των μεταβατικών διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013) και του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974) α-

ναφορικώς προς τον υπολογισμό και την είσπραξη του τόκου εκπρόθεσμης καταβολής. Δεδομένου ότι οι ως άνω μεταβατικές διατάξεις ίσχυαν μέχρι την 31.12.2017, σκόπιμο είναι να προβλεφθεί ότι οι προτεινόμενες διατάξεις ισχύουν από 1.1.2018.

5. Επί του άρθρου 119

Με το άρθρο 119 προτείνονται τροποποιήσεις του άρθρου 75 του ν. 4270/2014 ως προς το ζήτημα της εκπόνησης της έκθεσης φορολογικών δαπανών η οποία συνοδεύει τον Κρατικό Προϋπολογισμό κάθε έτους.

Δεδομένου ότι όμοιου περιεχομένου ρυθμίσεις περιλήφθηκαν στην τροπολογία υπ' αριθ. 1437/230/12.1.2018, η οποία ενσωματώθηκε ως άρθρο 403 στον ν. 4512/2018 (ΦΕΚ Α' 5/17.1.2018), οι διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου πρέπει να απαλειφθούν.

Αθήνα, 24.1.2018

Ο εισηγητής
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών